

Prekenverkstedet

Den Norske Israelsmisjon

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

10. søndag i treenighetstiden - 24. juli 2016

Prekentekest: Ef 4, 29-32

Lesetekst I: 1 Mos 33,1-11

Lesetekst II: Mark 11,25-26

Fortellingstekst: Matt 18,21-35

Vær gode mot hverandre

Paulus formaner med andre ord enn Jesus

Det er sjelden det er prekentekest fra Paulus-brevene i kirkeåret. Men her kommer altså en - og den med en typisk *paulinsk måte* å tale om det kristne livet på. Ef. kap. 4 begynner med en formaning om å leve ut det livet som de har fått i Kristus i menigheten. Og det avsluttes i vår tekst med en utfordring til å være gode, vise medfølelse og tilgi hverandre slik Gud har tilgitt dem i Kristus.

Formaningene Paulus gir er oppmuntrende tilrop til hver enkelt i menigheten om å leve rett. De er fundert i Guds tilgivelse i Kristus. Når det gjelder å være gode, vise medfølelse og å tilgi, har dette et kjent forbilde i Mesterens egne ord til sine disipler i bønningen han lærte dem: Vår Far.

Også Jesu etiske forkynnelse i bergprekenen har likhetstrekk med Paulus ord her. Jesus og Paulus er mye grunnleggende like i innhold, men ordbruk og form er forskjellig.

Den kristne troen må få konsekvenser i den kristnes liv og i livet i menigheten

Først handler dagens bibelord om konsekvenser for vår tale. Råttent snakk hører ikke hjemme hos kristne. Men det er ikke bare et forbud. Tal vel om og si det som oppbygger. Slik kan en kristen bli til velsignelse. Den kristne har gjennom dåpen fått Den Hellige Ånd. Vi har endog fått Ånden som segl og merke på oss. Det bryter med Ånden og gjør ham sorg om vi taler råttent eller umoralsk eller slik som hedningene. Hissighet, sinne, bråk og ondskap hører ikke til i det kristne livet. Ordet lærer oss hvordan et kristent felleskap skal fungere. Vi skal tvert imot være gode, vise medfølelse og tilgi hverandre. Gud har i Kristus tilgitt oss, og er vårt første og store forbilde.

Jeg synes teksten gir mye konkret etisk veiledning, og den peker på at vi burde ha en lengsel om å leve det gode liv i samsvar med Guds vilje, vi som har fått Den Hellige Ånd.

En utfordring til vår etiske forkynnelse?

Vi utfordres til å være opptatt av den kristnes individuelle liv i forhold til nesten. Hele menigheten må også leve ut tros livet sammen i etisk forpliktelse. Kanskje føler vi som predikanter det litt vanskelig å gå inn i disse konkrete spørsmålene, vi kunne trække noen på tærne og vi kunne lett bli oppfattet som loviske, vil noen si. Det er kanskje lettere fra en side sett å konkretisere i sosialetikken?

Uansett syn på dette, står vi her i teksten overfor etisk veiledning til den enkelte kristne og direkte til menighetene om de grunnleggende livsspørsmålene som godhet, oppførsel overfor sin neste, sannhet i tale o.a. Det hører hjemme i forkynnelsen, og her er det mye å ta tak i for forkynnere i dag. En behøver ikke ha de store sakene på den politisk korrekte agenda for å kunne konkretisere i prekenen.

Litt mer direkte til prekenen ut fra 3 hovedpunkter:

1. Gud har vært god mot oss i Kristus og i Ånden

Begynn med evangeliet. Legg det ut. Gud gjorde alt for vår frelse, endog ga han sin sønn. Han har tilgitt oss i Kristus. Slik kan vi få del i syndenes forlatelse. V 32 b

Jesus var også en etisk veileder, et stort moralsk forbilde. Det er også en del av Guds godhet mot oss i Kristus. Gud vår Far har gjennom Kristus vist oss hvordan det er best å leve. I evangeliene finner vi den etiske forkynnelsen som holder fram det gode kristne liv og det beste liv på jorden. Det kan sammenfattes i den gylne regel Matt 7,12 og i nestekjærlighetsbudet.

Når vi blir en kristen, tar imot Kristus og blir døpt, får vi også del i Kristus, får den DHÅ og et nytt liv. Vi har fått Ånden som segl, pant, merke, v 30.

2. Vær gode mot hverandre

Når Gud har tilgitt oss i Kristus og gitt oss nytt liv, må vi la det nye livet i oss få konsekvenser og gode praktiske utslag i våre liv, sier Paulus! Han sier: 'Slutt med' og 'Snakk ikke'. Men det betyr ikke bare nei eller bare hva vi ikke skal gjøre. Paulus lærer og forkynner at vi skal gjøre det motsatte, det gode:

- *Slutt med bråk spott og annen ondskap. Vær god.*

- *Snakk ikke råtne ord, snakk ikke stygt om din neste. Si heller det som er godt, til velsignelse for din neste og det som bygger opp.*

- *Slutt med hardhet hissighet og sinne. Vis heller medfølelse.*

Slik er den kristne etikken, ikke en nei-etikk, men en ja-etikk, nei til det onde og ja til det gode. Så må et ja til det gode også få noen nei-konsekvenser.

Vær gode mot hverandre, tilgi hverandre. To ganger i begynnelsen av v 32 kommer ordet *hverandre*. Da pekes det på at den kristne også tilhører det kristne fellesskapet. Vi er hverandres lemmer. Vi tilhører hverandre som kristne. Slik får etikken fellesskapsdimensjon, en fellesskapsetikk som en forpliktelse også til menigheten/fellesskapet.

Det handler altså om å leve ut det nye livet og la Ånden i oss få overtaket. Lev det beste livet etter Gud vilje, til beste for deg selv, din neste og hele fellesskapet!

Ånden er blitt del av oss. Så nevnes uttrykket: Gjør ikke Guds hellige Ånd sorg. Det kan ses som et dramatisk utsagn om dette.

Det er spekulert mye over hva det betyr, og om og når vi gjør Ånden sorg. Det er et alvor i det og en utfordrende påminnelse om å tenke gjennom hva det er rett å gjøre i ulike situasjoner. Jeg leser også uttrykket mye som en oppmuntring fra Ånden. Ikke gå imot din venn i deg: Den Hellige Ånd. Vær heller på lag med ham enn å bli uenig eller uvenner med ham. Du har en styrke i deg med din venn som er der, ikke jobb mot ham, men med ham, så blir det glede, ikke sorg i vennskapet.

3. De 10 bud i GT peker på den samme godheten.

(Israelsmisjonens tekstverksted er også opptatt av å peke på misjonsaspektet overfor jødene, Bibelen som én bok og dermed den gammeltestamentlige bakgrunn og sammenheng med NT og dermed i søndagstekstene.)

Også GTs bud til Moses i 2. Mos 20 viser oss mye av det samme som Paulus her tar opp. Innholdet på lovens tavler hadde den hensikten at israelfolket den gang, og vi i dag, skal lære å stole på Gud og leve i Guds vilje med livet - fordi den er best for oss mennesker. 'Jeg er Herren din Gud som førte deg ut av Egypt, jeg vil deg vel'. De 10 bud er leveregler som med tidløse ord sier det samme som Paulus i dagens tekst er opptatt av.

Vi kan bruke dagens tekst også til å slå et slag for de 10 bud som gode leveregler som vi trenger å bli minnet på. De er helt grunnleggende om etikk i livet også i dag. Lovens 2. tavle tar opp hva som er galt og dermed også hva som er rett og hva Guds vilje er i mellommenneskelige forhold.

Vi kan bruke eksempler fra teksten: Nå Paulus f.eks sier: La ikke råtten tale gå ut av din munn og ikke snakk stygt om din neste, kan vi se det og forklare det som konkretiseringer av det 8 bud:

Du skal ikke lyve og av det 5: Du skal ikke slå ihjel. Vær god er den positive utgaven av 7 bud: Du skal ikke stjele. Og så kan vi finne andre eksempler og konkretiseringer.

I budene ser vi Guds tidløse vilje og gode veiledning til menneskeslekten slik den ble gitt Israelsfolket i ørkenen. Jesus og Paulus konkretiserer dette ytterligere, Paulus også helt konkret til de hedningekristne menighetene, som her i Efeserbrevet.

Vi behøver ikke problematisere, slik som så mange gjør i dag, om hva som er Guds vilje på en rekke områder. Også inne teologien vil noen alltid understreke at vi lever i en helt annen tid enn når dette ble skrevet. Det er jo riktig, men det forhindrer ikke at vi må understreke at vi har den grunnleggende kunnskapen om rett og galt i Guds ord. Så må vi også erkjenne at ikke alle konkrete nye etiske utfordringer i vår tid har de enkle svarene vi kan lese direkte ut av Bibelen. Men det er også der vi må søke svarene og de vurderinger vi trenger for å kunne svare. I budenes grunnleggende visdom fra Gud er det svar som mennesker trenger til alle tider.

Så skal vi påpeke at budene ikke var ment som frelsesvei for hverken Israelsfolket eller oss.

Også GT pekte på troens og tilgivelsens vei for dem. Også i dag gjelder troens og tilgivelsens vei til frelse for både jødene og oss hedninger.

Avslutning:

Lev det livet du ble kalt til som kristen! Vær god og tilgi du som er tilgitt! Husk at du fortsatt trenger tilgivelse fra den Gud som kan tilgi oss ved Jesus Kristus!

Torgeir Flateby

Teolog. Arbeider i Kristne friskolers forbund.

flateby@kff.no